

การศึกษาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรตามแนว
โครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ในการสอนอาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง กรมอาชีวศึกษา

นางสุจิตรา ไปร้งแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2545
ISBN 974-17-2453-5
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 8 ธ.ค. 2545

I208 ๙๑๖7x

A STUDY OF THE OPERATION OF CURRICULUM
IMPLEMENTATION BY THE INTEGRATION OF MORAL, ETHICS, NORM,
AND DESIRABLE CHARACTERISTICS REQUIRED IN VOCATIONAL EDUCATION
TEACHING IN PILOT COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION

Mrs. Sujitra Prongsang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2453-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรตามแนวโครงการบูรณาการ-
คุณธรรม จริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอน
อาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง, กรมอาชีวศึกษา

โดย นางสุจิตรา โปร่งแสง

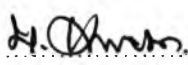
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

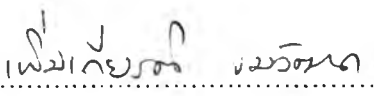
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา

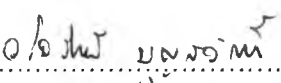
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

สุจิตรา โปรงแสง : การศึกษาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรตามแนวโครงการบูรณาการคุณธรรม
จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง,
กรมอาชีวศึกษา (A STUDY OF THE OPERATION OF CURRICULUM IMPLEMENTATION BY THE INTEGRATION
OF MORAL, ETHICS, NORM, AND DESIRABLE CHARACTERISTICS REQUIRED IN VOCATIONAL EDUCATION
TEACHING IN PILOT COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION

อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา, 196 หน้า. ISBN 974-17-2453-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานการใช้หลักสูตร
ตามแนวโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอน
อาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง,กรมอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนใน
สถานศึกษานำร่อง จำนวน 22 แห่ง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล
โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการ สถานศึกษากำหนดนโยบายเฉพาะของสถานศึกษาเพิ่มเติม
แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการ
ดำเนินงาน จัดประชุมชี้แจงและจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ปัญหาที่พบคือ สถานศึกษาขาดการ
รวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ ขาดแคลนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ สำหรับครูผู้สอน พบว่ามีการศึกษาคุณลักษณะ
14 ประการ วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ลักษณะธรรมชาติวิชาที่จะสอน เลือกกำหนดคุณธรรม
จริยธรรมฯ ที่จะบูรณาการในรายวิชา จัดทำแผนการสอนที่มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมฯ
ปัญหาที่พบ คือครูผู้สอนไม่เข้าใจและไม่มีเวลาในการ จัดทำแผนการสอนตามแนวของโครงการ

การดำเนินการ พบว่า สถานศึกษามีการสนับสนุนการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองของครูผู้สอน ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการเตรียมการ
สอน จัดสภาพแวดล้อม สถานที่ ระบบการทำงานที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน
จัดตารางสอนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศติดตามผลและการให้
ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอน จัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมฯ ปัญหาที่พบ
คือ การขาดการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอนมีภาระมาก และกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาที่จัด
ให้ไม่น่าสนใจ ส่วนครูผู้สอน พบว่าก่อนสอน มีการศึกษาแผนการสอนที่จัดทำขึ้น กิจกรรมที่ใช้ในการ
จัดการเรียนการสอนได้แก่ การบรรยาย การทำงานกลุ่ม การฝึกปฏิบัติจริง และการถาม-ตอบ ครู
ผู้สอนใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมและใช้ข้อมูลจากชิ้นงานของผู้เรียนในการวัดผลประเมินผล
ด้านคุณธรรม จริยธรรมฯ โดยมีสัดส่วนคะแนนเป็น 80 : 20 ปัญหาที่พบคือ ผู้เรียนคุ้นเคยกับการเป็น
ผู้รับฟัง จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นมากเกินไป และครูผู้สอนขาดประสบการณ์และความชำนาญ

การประเมินผล พบว่า สถานศึกษาประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยภาพรวม
ในแต่ละภาคเรียน และรวบรวมข้อมูลจัดทำรายงานผลเสนอต่อผู้บริหาร ส่วนครูผู้สอน มีการประเมิน
แผนการสอนที่นำไปใช้กับสถานการณ์จริง และนำข้อมูลมาปรับปรุงแผนการสอนครั้งต่อไป ปัญหาที่พบ
คือ สถานศึกษาขาดการวางแผนเกี่ยวกับการสรุปและรายงานผล และครูผู้สอนบางส่วนไม่มีเวลาในการ
ปรับปรุงแผนการสอน

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ลายมือชื่อนิติ

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

4483830727 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : STATE AND PROBLEMS / IMPLEMENTATION / ASSOCIATE DEGREE CURRICULUM

SUJITRA PRONGSANG : A STUDY OF THE OPERATION OF CURRICULUM IMPLEMENTATION BY THE INTEGRATION OF MORAL, ETHICS, NORM, AND DESIRABLE CHARACTERISTICS REQUIRED IN VOCATIONAL EDUCATION TEACHING IN PILOT COLLEGES, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION.

THESIS ADVISOR : PERMKIET KHAMAWATTANA, Ph.D. 196 pp. ISBN 974-17-2453-5

The objectives of this research are to study the operations and problems of a curriculum implementation by the Integration of Moral, Ethical, Norm and Desirable Characteristics Required in Vocational Education Teaching in Pilot Colleges. Data was provided by administrators and instructors from 22 Pilot College vocational education programs. The researcher collected this data through questionnaires, which was then analyzed and calculated in percentage.

Results of this study showed that for preparation, the colleges would set additional policy for each institutions. They would set up an administrative board and study initial data. Administrative board meetings would then be held for project planning, announcement and instructor training. Problems that were encountered began with the colleges lacking necessary information to develop a system and faculty expertise. Instructors studied concerning the 14 traits, curriculum analysis, course natural traits analysis, selection of morals and ethics to be taught and course planning. They found they didn't understand or have enough time to develop proper lesson plans.

During operation, it was found the pilot colleges did promote and support the program as well as faculty development. They provided the necessary assistance, enhancing teachers' convenience, improving teaching environments and improving overall administration for instructional management focus on child-centered. Supervision were also implemented to assist teachers. Special activities were also organized to instruct students in morals and ethics. Still, supervision were not regular and causing problems. Teachers had too much burden and the activities were not interesting so did not draw the attention of students. They said they had the opportunity to review teaching plans as well as project activities that include lectures, group work, on-the-job training and question-answer sessions. Teachers recorded student behavior on provided forms, which also included recording work results concerning moral and ethics, based on an 80:20 ratio. The problems they had were that there were too many students at every level and they lacked experience and expertise.

An evaluation, colleges evaluated the necessary traits for students in each semester and combined the data before presenting them to administrators. Teachers, evaluated teaching plans and presented data in order to adjust and improve the plans. Problems they encountered were lack of planning in summaries and report, or reviews of the programs by the implementing pilot colleges and teachers not having sufficient time to improve the plans properly.

Department Educational Administration

Student's signature Sujitra Prongsang

Field of Study Supervision and Curriculum Development

Advisor's signature Permkiet Khamawattana

Academic Year 2002

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์เพิ่มเกียรติ
ชมวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย พร้อมทั้ง
ให้ความช่วยเหลือแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี
โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์
และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณท่านอดีตรองอธิบดีกรมอาชีวศึกษา นางสินีนางู ศิลปาจารย์
ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยทำงานในโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษา จนเป็นที่มาของงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล ท่านอาจารย์
ดร.กฤษณีย์ อุทุมพร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจแก่
ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณเส็ง แซ่โค้ว คุณแม่ไฉ แซ่โค้ว ที่ให้กำเนิด ให้
การศึกษาให้ความรักและห่วงใย โดยเฉพาะคุณแม่ที่ดูแลเอาใจใส่เรื่องความเป็นอยู่ระหว่างการ
ทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณอำนวยศักดิ์ โปร่งแสง รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ หลาน ๆ
และเพื่อนที่ดีทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สุจิตรา โปร่งแสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	10
2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร.....	12
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	15
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร.....	17
การดำเนินงานการใช้หลักสูตร.....	25
โครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม คำนิยมและคุณลักษณะ.....	46
อันพึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษา	
ความหมายและรูปแบบของการบูรณาการ.....	52
ทฤษฎีทางจิตวิทยาในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมฯ.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
- งานวิจัยด้านการใช้หลักสูตร.....	66
- งานวิจัยด้านการพัฒนาคุณธรรม.....	70
- งานวิจัยต่างประเทศ.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 76
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย..... 76
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 77
	การสร้างเครื่องมือ..... 77
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 78
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 78
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 79
	ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 79
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 81
	ตอนที่ 2 การดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ตามแนวโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษา..... 87
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 129
	สรุปผลการวิจัย..... 130
	อภิปรายผล..... 135
	ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย..... 144
	รายการอ้างอิง..... 146
	ภาคผนวก..... 155
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 196

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้บริหาร	81
2	สถานภาพของครูผู้สอน	84
3.	การเตรียมการดำเนินงานด้านการบริหาร	87
4	การดำเนินการในการเตรียมบุคลากรโดยจัดประชุมชี้แจงครูผู้สอน	92
5	การเตรียมการด้านการปฏิบัติของครูผู้สอนในเรื่องการกำหนดคุณธรรม จริยธรรมฯ ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา	95
6	การเตรียมการด้านการปฏิบัติของครูผู้สอนในเรื่องการจัดทำแผนการสอนที่มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมฯ	98
7	การดำเนินการด้านการบริหารในเรื่องการสนับสนุนการเรียนการสอน	102
8	การดำเนินการด้านการบริหารเรื่องกรณีพิเศษ ติดตามและให้ความช่วยเหลือ	106
9	การดำเนินการด้านการบริหารในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมฯ	109
10	การได้รับการสนับสนุนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน กรณีพิเศษติดตามและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมฯ ของครูผู้สอน	111
11	การดำเนินการด้านการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	116
12	การดำเนินการด้านการปฏิบัติของครูผู้สอนในเรื่องการวัดผลและประเมินผลคุณธรรม จริยธรรมฯ ในระหว่างการเรียนการสอนและการประเมินผลทั้งรายวิชา	119
13	การประเมินผลด้านการบริหารในเรื่องการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยภาพรวมในแต่ละภาคเรียน	123
14	การประเมินผลด้านการบริหารในเรื่องการสรุปข้อมูลและรายงานผล	124
15	การประเมินผลด้านการปฏิบัติของครูผู้สอนในเรื่องการปรับปรุงแผนการสอน	126